Marek Hyla, Małgorzata Czernecka, Sławomir Łais, *Projektowanie efektywnych szkoleń. Learning Battle Cards*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016

Koncepcja *Projektowania efektywnych szkoleń* opiera się na przekonaniu, że współcześnie w szkoleniach i nauczaniu mamy do czynienia ze znaczącą zmianą jakościową stawiającą na nieustające uczenie się, upracticznienie wiedzy i uatrakcyjnienie przekazu. Autorzy wielokrotnie wskazują na elementy tak zwanej grywalizacji jako podstawy kształtowania warsztatów i szkoleń oraz na konieczność kreatywnego i elastycznego moderowania nauczania poprzez odchodzenie od tradycyjnych metod lub ich wzbogacanie przez elementy nowoczesnego nauczania opartego na efektywnym, satysfakcjonującym i stymulującym odbiorcę procesie. Warto przytoczyć słowa autorów, którzy następująco wyjaśnili źródła takiego podejścia: „Facebook natchnął nas do zaszycia w produkcji mechanizmów społecznościowych. Wikipedia zainspirowała nas do uwzględnienia w nim mechanizmów opartych na wkładzie wielu mądrych głów. Karty Battle Forge dały nam poczucie, że w produkcji ważne są namacalne, estetyczne i kinestetyczne artefakty. Angry Birds zaś osadziły nasze myślenie w świecie popkultury i zabawy”.

Publikacja została przygotowana przez zespół trojga praktyków z dziedziny organizowania szkoleń – Marka Hylę, Małgorzatę Czernecką i Sławomira Łaisa – którzy w toku swoich kilkuletnich prac opracowali pionierską na rynku polskim publikację. Koncepcja *Learning Battle Cards* (LBC) została wypracowana w ramach *think tanku XY Learning Team*. Autorzy do współpracy zaprosili szerokie grono specjalistów zajmujących się na co dzień szkoleniami zarówno o charakterze tradycyjnym, jak i *e-learningowym* i dali im możliwość zaprezentowania różnych metod i zostania opiekunem kart w taki sposób, że czytelnik może drogą mailową skontaktować się z autorem danego opisu, co być może w założeniu autorów w kolejnym wydaniu pracy zaowocuje zmianami, uzupełnieniami czy poszerzeniem katalogu proponowanych metod, ponieważ lektura, chociaż objętościowo duża, pozostawia niedosyt.

Praca składa się z dwóch elementów – jeden z nich to licząca 569 stron publikacja zamknięta w skoroszycie umożliwiającym wypięcie potrzebnych stron, druga to talia kart znajdująca się w dopiętym wewnątrz skoroszytu opakowaniu. Publikacja jest złożona z kilku części, które niekoniecznie trzeba czytać w metodyczny sposób. Oczywiście najbardziej interesującym elementem publikacji są *Learning Battle Cards* i opisy, jak z nich korzystać. Tym niemniej po pierwszym kontakcie z kartami powrót do lektury daje możliwość głębszego poznania całej koncepcji. W pierwszym rozdziale znajdują się krótkie, ale interesujące biogramy trojga autorów publikacji. Dwa kolejne rozdziały pracy skupiają się na rozwoju koncepcji *Learning Battle Cards* na tle przemian współczesnego myślenia o szkoleniach i nauczaniu. Czwarty rozdział przedstawia sposoby praktycznego zastosowania kart, skupiając się na siedmiu warstwach procesu edukacyjnego: analizie (potrzeb rozwojowych), świadomości, wiedzy, umiejętnościach, postawach, wdrożeniu i pomiarze. Rozdział piąty pozwala przyrzeć się, jak koncepcja *Learning Battle Cards* wiąże się z innymi bardziej tradycyjnymi koncepcjami i metodami nauczania. Rozdział szósty prezentuje propozycje konkretnych ćwiczeń – warsztatów z wykorzystaniem *Learning Battle Cards*. Interesujące są również trzy dodatki. Pierwszy z nich to niejako serce pracy, ponieważ zawiera szczegółowy opis metod występujących w kartach. Każdej z propozycji poświęcono nie więcej niż cztery strony – tak syntetyczne ujęcie pozwoliło zaprezentować ponad sto narzędzi. Na końcu każdego opisu znajduje się krótki biogram autora wraz z kontaktem mailowym do niego lub linkiem do strony internetowej. Drugi dodatek to analiza pięciu *case studies*. Dodatek trzeci uwzględnia różnice terminologiczne, porządkuje je, wprowadza ich anglojęzyczne wersje, przy czym autorzy zarówno w przedmowie, jak i w innych miejscach pracy zaznaczają, że przyjęta przez nich koncepcja i klasyfikacja ma bardziej praktyczny niż naukowy charakter i nie stanowi spójnej koncepcji teoretycznej, a wachlarz praktycznych narzędzi umożliwiających efektywniejszą, atrakcyjniejszą pracę szkoleniową. W tym miejscu warto również wspomnieć, że praca jest wydana w dwóch odrębnych wersjach językowych – polskiej i angielskiej, co w warunkach umiędzynaradawiania procesów edukacyjnych ma praktyczne znaczenie dla osób z nich korzystających.

Drugi element pracy to talia kart. Każda ma odmienny rewers i awers, na których uwzględnione są podstawowe informacje dotyczące konkretnej metody w postaci tekstowo-wizualnej. Na awersie znajduje się nazwa, skrót nazwy oraz ikona będąca wizualizacją danej karty, a oprócz tego chmura tagów, która odzwierciedla skojarzenia z daną metodą (określaną przez autorów jako formy rozwojowe lub edukacyjne). Na rewersie obok nazwy i jej skrótu znajdują się informacje dotyczące procesów rozwojowych, podstawowych cech metody, siły zaangażowania edukatora i uczestnika, a wszystko to jest podzielone na sekcje. Przy pomocy

kolorowych kółek określone są poszczególne parametry metody. Walorem kart jest ich konsekwentna i czytelna formuła, wadą – jakość papieru, na których zostały wydrukowane. Autorzy proponują wykorzystanie kart jako element inspiracji dla moderatorów lub jako konkretne narzędzie operacyjne wykorzystywane bezpośrednio w trakcie szkoleń. W rozdziale szóstym znajduje to swoje odzwierciedlenie.

Publikacja skierowana jest do szerokiego grona osób związanych z edukacją od nauczycieli po trenerów i specjalistów branży HR. Jest to pionierska na polskim rynku publikacja mająca cechy kompendium wiedzy o metodach nauczania w zakresie, jaki jeszcze nigdy w jednej pracy się nie pojawił. Choć proponuje ona może koncepcję jeszcze bez obudowy teoretycznej i naukowej, ale interesującą i inspirującą. Znajduje to odzwierciedlenie chociażby w powiązanych z tą pracą publikacjach internetowych (np. <http://learningbattlecards.com/>, <https://www.facebook.com/learningbattlecards/>, <https://elearningindustry.com/>). Wydawnictwo nie jest pozbawione wad (brak wielu innych metod, wysoka cena przy niedostatecznej jakości kart, niekiedy chaos w zawartości rozdziałów, niewystarczająca liczba praktycznych propozycji wykorzystania kart), tym niemniej wydaje się, że stanowi wartościowy, a przede wszystkim niezwykle inspirujący wkład w upowszechnianie nowoczesnego myślenia o nauczaniu i uczeniu się. Publikacja powinna zainteresować każdego, kto zajmuje się szkoleniami, edukacją i nieustannie dąży do podnoszenia jakości oraz efektywności swojej pracy.

Liliana Węgrzyn-Odzioba